

До сторіччя професора Гудзенка Прокопія Микитовича

Доктор медичних наук, професор, лауреат Державної премії України, завідувач кафедри факультетської педіатрії Київського медичного інституту ім. академіка О.О. Богомольця (1965-1982), головний педіатр МОЗ України (1966), декан педіатричного факультету КМІ (1976-1978), член правління Всесоюзного наукового товариства дитячих лікарів, голова правління наукового товариства дитячих лікарів України, головний редактор журналу «Педіатрія, акушерство та гінекологія» (1970-1982), учасник Великої Вітчизняної війни.

Прокопій Микитович Гудзенко народився 4 грудня 1913 року в с. Гончариха Катеринопільського району Черкаської області в селянській сім'ї.

П.М. Гудзенко 1939 року закінчив Київський медичний інститут, після закінчення якого працював лікарем-інфекціоністом у Хмельницькій області, потім лікарем в лавах Радянської Армії. У період Великої Вітчизняної війни перебував у партизанському з'єднанні, яке діяло в Хмельницькій області під керівництвом депутата Верховної Ради СРСР С.А. Олексенко.

Після закінчення Великої Вітчизняної війни Прокопій Микитович понад 20 років працював у Чернівецькій області, спочатку на практичній роботі на посаді завідувача відділення обласної лікарні, а з лютого 1946 по вересень 1965 року в Чернівецькому медичному інституті – на посаді асистента кафедри педіатрії, а потім доцента.

З 1955 року П.М. Гудзенко завідував кафедрою педіатрії Чернівецького медичного інституту. Одночасно у 1962-1965 роках він виконував обов'язки проректора з наукової та учбової роботи в інституті. Свою докторську дисертацію на тему «Питання патогенезу та клініки туберкульозного менінгіту у дітей» П.М. Гудзенко успішно захистив у 1958 році.

З 1965 року життя і діяльність професора П.М. Гудзенка пов'язані з Київським медичним інститутом. З цього року він очолив кафедру факультетської педіатрії (нині кафедра педіатрії № 3 Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця), якою він завідував до останніх днів свого життя. Одночасно був головним педіатром МОЗ України (1966). У 1976-1978 роках виконував обов'язки декана педіатричного факультету.

Прокопій Микитович підготував 3 доктори і 24 кандидати медичних наук. Серед них доктор медичних наук В.В. Бережний, кандидати медичних наук Л.І. Чернишова, М.І. Борисенко, Ю.В. Марушко, Л.В. Курило та інші. Його учні й нині продовжують працювати в галузі клінічної педіатрії.

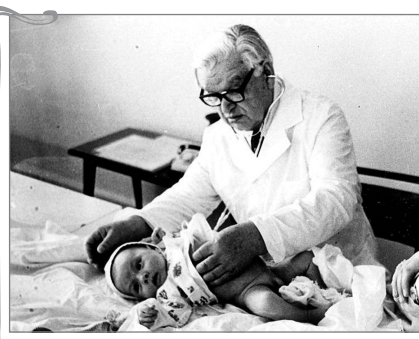
Перу Прокопія Микитовича належить 153 наукових праці, у тому числі вісім монографій, десять авторських свідочств, значна кількість методичних рекомендацій для практичних лікарів.

Основні монографії професора П.М. Гудзенка:

1. Гудзенко П.Н., Хома А.М. Туберкулез у детей и подростков (диагностика, лечение и профилактика). – К.: Здоров'я, 1969. – 275 с.
2. Гудзенко П.М. Рациональное харчування дітей. – К.: Здоров'я, 1974. – 125 с.
3. Молочнокислые продукты в питании детей / П.Н. Гудзенко, А.А. Кравец, Т.К. Набухотный и др. – К.: Здоровье, 1981. – 96 с.
4. Гудзенко П.Н., Набухотный Т.К. Первичный пиелонефрит у детей. – К.: Здоровье, 1976. – 166 с.
5. Функциональные методы исследования в детской урологии и нефрологии / А.Ф. Возианов, П.Н. Гудзенко, Л.В. Штанько, Т.Н. Ильинская. – К.: Здоровье, 1982. – 144 с.

У науковій роботі Прокопія Микитовича цікавило широке коло актуальних і практичних проблем педіатрії: організація педіатричної служби, проблеми етики та деонтології в педіатрії, туберкульоз у дітей, захворювання травного каналу, кишкові інфекції, стафілококова інфекція у дітей, захворювання нирок. Велику увагу приділяв також розробці питань раціонального вигодовування та харчування здорових і хворих дітей, застосування нових високо-ефективних молочнокислих продуктів. Цьому присвячена монографія П.М. Гудзенка «Рациональное харчування дітей». Інша книга «Молочнокисли продукты в харчуванні дітей» стала продовженням розробки питання вигодовування дітей раннього віку. В книзі переконливо показана велика роль молочнокислих продуктів у харчуванні здорових і хворих дітей.

Багато уваги П.М. Гудзенко приділяв і актуальним питанням дитячої нефрології. Разом з Т.К. Набухотним опублікував монографію «Первичный пиелонефрит у дітей». Наступна книга з цієї тематики – «Функциональные методы дослідження в дитячій урології та нефрології», написана разом з А.Ф. Возіановим (нині академіком НАН та НАМН України) та іншими.

Професор П.М. Гудзенко оглядає хвору дитину

З 1971 року Прокопій Микитович займався проблемою стафілококових захворювань у дітей. Ця тема стала єдиною для всіх працівників кафедри. Під керівництвом П.М. Гудзенка вивчені питання патогенезу й клініки різних форм стафілококової інфекції, запропоновано ряд нових методів лікування стафілококових захворювань у дітей та вдосконалено методи діагностики. Було виявлено, що стафілококова інфекція поряд з нагнійно-некротичними процесами викликає продуктивні зміни в тканинах різних органів та систем; цим можна пояснити затяжний і хронічний перебіг стафілококових захворювань. Важливою була розробка експериментальної моделі хронічної стафілококової тонзилігенної інтоксикації та стафілококового сепсису, що дозволило вирішити низку теоретичних і практичних питань щодо стафілококової інфекції.

П.М. Гудзенко запропонував класифікацію форм стафілококової інфекції у дітей. Були розроблені критерії ранньої діагностики різних форм стафілококової інфекції, що сприяло своєчасному етіологічному лікуванню, скороченню термінів терапії та профілактики хронічних форм. У практику охорони здоров'я було запропоновано застосування стафілококового адсорбованого анатоксину в мікродозах. Це дозволило значно зменшити кількість стафілококових захворювань із затяжним, рецидивуючим і хронічним перебігом у дітей, запобігти небажаних реакцій.

П.М. Гудзенко очолював авторський колектив професорів-педіатрів України з підготовки та видання підручника «Дитячі хвороби» для студентів педіатричних факультетів. За перше видання підручника «Дитячі хвороби» професор Гудзенко був нагороджений Дипломом II ступеня МОЗ СРСР «За кращу медичну книгу» (1975) та Бронзовою медаллю ВДНГ СРСР (1976). За друге видання цього підручника авторському колективу було присуджено Державну премію України (1979).

Великою популярністю серед лікарів-педіатрів користувалися «Рецептурний довідник педіатра» (два видання – 1978, 1982). У ньому наведені рецептурні прописи, що рекомендуються при найчастіших захворюваннях дитячого віку.

П.М. Гудзенко постійно був біля ліжка хворого, постійно в боротьбі за здоров'я дітей, щедро обдаровуючи своїм величезним клінічним досвідом лікарів-педіатрів, які його оточували. Його безвідмовність у лікувальній роботі – приклад для колег.

П.М. Гудзенко обирався членом Чернівецького міського КПРС і депутатом Чернівецької міськради. Був головним педіатром Міністерства охорони здоров'я України (1966), членом правління Всесоюзного наукового товариства дитячих лікарів та головою Правління наукового товариства дитячих лікарів України. Упродовж 1970-1982 рр. П.М. Гудзенко – головний редактор журналу «Педіатрія, акушерство і гінекологія». Протягом багатьох років Прокопій Микитович був членом редакційної ради журналу «Педіатрія».

Декан педіатричного факультету професор П.М. Гудзенко (1976-1978)

Кафедра факультетської педіатрії отримала «Перехідний Червоний прапор» (1981)

учні професор В.В. Бережний, доцент (нині професор) Ю.В. Марушко разом з професором П.С. Мошичем присвятили монографію «Затяжное, рецидивированное и хроническое течение стафилококковой инфекции у детей» (1990), у яку ввійшли наукові надбання нашої Вчительки.

Ю.В. Марушко, співробітники кафедри педіатрії № 3 НМУ ім. О.О. Богомольця, медична спільнота.

Цвинтар «Берковець»